

Monimuotoinen rintasyöpä

Joka kahdeksas nainen sairastuu jossain elämänsä vaiheessa rintasyöpään. Nuorten naisten rintasyöpä on harvinainen ja tapauksista puolet todetaan 60 vuotta täyttäneillä. Rintasyövän ilmaantuvuus nousee jyrkästi ikävuosien 35-50 välillä.

Myös miehillä todetaan rintasyöpää ja kyse voi olla rintasyövälle altistavan geenivirheen kantajasta ja siten suvun naisillakin on suurempi riski sairastua.

Rintasyöpä liittyy korkeaan elintasoon, koska nykyään syömme hyvin, naisetkin käyttävät alkoholia, raskauksia voidaan säädellä ehkäisyllä ja vaihdevuosisivaitoja helpotetaan hormonihoidoilla.

Kuitenkaan kaikki naiset eivät sairastu vaikka riskitekijöitä olisi useampiakin. Rintasyöpään sairastuneen on kuitenkin turha syyttää itseään esimerkiksi hormonien käytöstä.

Noin 5-10 prosenttia syöpätapauksista ovat perinnöllisiä. Suvun rinta- ja munasarjasyöpätapausten määrä sekä sairastuneiden ikä otetaan huomioon määritettäessä perinnöllisen rintasyövän mahdollisuutta. Geenivirhe selvitetään rintasyöpään sairastuneelta. Kaikkia geenivirheitä ei vielä tunneta. Geenivirheen kantajia seurataan usein magneettikuvauksella.

Useimmat syövät kasvavat hitaasti, mutta osa rintasyöivistä on nopeasti kasvavia ja aggressiivisesti käyttäytyviä. Syöpäsoluissa esiintyy vaihtelevasti erilaisia markkereita joiden määritys on tärkeää ennusteellisena tekijänä ja lääkehoitojen valinnassa. Yksittäisen potilaan ennusteen määrittäminen on vaikeaa. Rintasyöpäpotilaista 89 prosenttia on elossa 5 vuoden kuluttua taudin toteamisesta.

Rintasyövän joukkoseulonta on vähentänyt kuolleisuutta rintasyöpään. Joukkoseulonnassa mammografiakuvaukseen kutsutaan 50-69 vuotiaat naiset. Varhaistoteamisella löytyneet syövät eivät useinkaan vielä tunnu kyhmyä rinnassa. Esiastemuotoa löytyy mammografialla mikrokalkkeina joita ultraäänitutkimuksella ei voida havaita luotettavasti. Myös rintasyövän hoidot ovat kehittyneet.

Rintasyövän yleisin oire on kyhmy joka on useimmin kivuton ja liikkuu rauhaskudoksen mukana. Kipua, erityistä rinnasta, ihon sisään vetäytymää, nännin hilseilevää ihottumaa tai kyhmy kainaloon voi ilmetä.

Yleisin rintasyöpämuoto kasvattaa tiehytrakenteita eli puhutaan duktaalista syövästä.

Solujonoina kasvava lobulaarinen syöpä voi olla vaikea havaita kuvantamisella vaikka rinnassa tuntuisikin kyhmy. Lisäksi on useita muita syöpämuotoja.

Yli 30-vuotiailla mammografia on perustutkimus. Kuvantamista täydennetään usein ultraäänitutkimuksella, etenkin jos radiologi toteaa mammografiassa tiiviin kudoksen rakenteen ja/tai rinnassa tuntuu kyhmy. Rintakyhmyyn ja poikkeavan kuvantamislöydöksen diagnoosi varmennetaan kudoksenäytteellä, joka otetaan paikallispuudutuksessa ja on luotettavampi kuin solunäyte (ohutneulanäyte).

Monimuotoinen rintasyöpä ilmenee kuvantaenkin monimuotoisesti. Varhaisdiagnostiikka kuvantamisella kannattaa aina, koska pienikokoisena todetun rintasyövän ennuste on hyvä. Kuvantamisten välillä rinnat on syytä tunnustella säännöllisesti.

Marja Berg
LT, Radiologi,
seulontamammografian erityispätevyys